

20 op 21 juni: Haagse Kerkenach

Op de langste dag van het jaar organiseert de Haagse Gemeenschap van Kerken (HGK) een kerkendag. Het thema dat deze dag als leidraad zal functioneren is: "Veelkleurig licht waarin wij gaan."

Deze kerkendag zal worden geopend met een "kerkenach". In de tegenover het stadhuis en het cultuurcentrum gelegen Nieuwe Kerk aan het Spui (tegenwoordig concertzaal) wordt een theateravond voor jongeren gehouden. Deze avond vol (live)muziek en multimedia heeft als hoofdact het theaterstuk "Sterk onafhankelijke man zoekt sterk onafhankelijke vrouw". Dit programma wordt gerealiseerd door het Life Theater in samenwerking met de Navigators. Na afloop kunnen de bezoekers onder het genot van een drankje met elkaar in gesprek gaan over wat zij belangrijk vinden. De organisatie hoopt op deze manier jongeren in een leeftijdsgroep te bereiken die door de kerken vaak moeizaam of niet bereikt worden.

Op dezelfde tijd wordt er in de kerk De Vermaning van de doopsgezinde gemeente het Groot Haags Kerkelijk Dictee gehouden. De in de HGK participerende kerken zijn gevraagd in 100 woorden hun kerk voor te stellen, teksten die tot één stuk worden samengesmeed.

Ontmoeting, aandacht en gesprek zullen die avond ook op andere plaatsen worden gerealiseerd. De Haagse straatpastores willen op de trappen bij het stadhuis proberen in contact te komen met de daar rondhangende mensen. In het hartje van de stad is het Aandachtscentrum van de Haagse kerken die avond geopend, behalve koffie en een gesprek is daar de mogelijkheid om een - die middag door burgemeester Aartsen geopende - fototentoonstelling met als onderwerp

"Den Haag-Kerken-Licht" te bekijken. In het Stads klooster van de Broeders van Maastricht zal er ruimte zijn voor gebed, zang en meditatie.

Spectaculair wordt de "Bede vaart" door de grachten van nachtelijk Den Haag. De vaart met een aantal boten zal worden onderbroken door het optreden van musici en straattheater op de bruggen die gepasseerd worden; op de gracht voor de vrije evangelische kerk zullen lichtjes drijven. Kortom, de Haagse kerken zullen zich die nacht veelkleurig te presenteren en hopelijk ook wat licht verspreiden.

De Haagse Kerkenach is één van de initiatieven rond de langste nacht. Ook andere plaatsen, zoals Utrecht en Emmen, hebben in die periode festiviteiten gepland.

'What's in it for me?'

Jongvolwassenen zijn druk. Ze hebben een overvolle agenda. Dus onvermijdelijk moeten ze prioriteiten stellen. Wil de kerk hierbij in beeld blijven, dan moeten de taken projectmatig zijn, èn niet alleen nuttig zijn voor de kerk, maar ook leuk voor de vrijwilliger.

Dat is een van de lijnen die te vinden is in de rapportage die de ambassadeurs in juni aanbieden aan de Raad van Kerken. Na de bespreking in de plenaire Raadsvergadering zullen de bijgestelde aanbevelingen uit het rapport verder geleid worden naar de lidkerken. Onder meer het SKANfonds heeft geld beschikbaar gesteld om de conclusies breder te verspreiden.

De periode van de ambassadeurs loopt inmiddels ten einde. De groep is gestart met een open agenda.

Gaandeweg volgde de invulling. Er waren ambassadeurs betrokken bij Raadsvergaderingen, bij de Oecumenelezing, en bij diverse andere activiteiten van de Raad. Ze schreven columns voor de website, namen deel aan een forum, lieten zich uitnodigen door een plaatselijke raad, gaven feedback op het beleid. De Raad van Kerken staat nu voor de taak om de aan-

bevelingen van de jongvolwassenen te toetsen en verder te leiden.

Terugkijkend is het opvallend hoe vaak men in kerkelijke geledingen het woord 'jongvolwassenen' losliet en begon te spreken over 'jongeren'. Dat is ten onrechte. Iemand van 30 of 33 jaar kan je niet meer jong noemen. Het is de leeftijd die Jezus zelf ongeveer gehad moet hebben toen hij zijn prediking liet horen en zijn middelaarsrol invulde. Het zijn mensen met een wezenlijke bijdrage aan samenleving, relaties en kerk.

Onder de aanbevelingen wordt de suggestie gedaan om jongvolwassenen vaker gericht te vragen voor kerkelijk werk en dan vooral ook voor die taken waar ze aardigheid aan beleven. 'What's in it for me', verwoordde een van de ambassadeurs de insteek van haar generatie. Een ander steeds terugkerend punt is de interesse in wisselende contacten. Verschillende ambassadeurs zetten zelf een bezoek op touw om het klooster van de Syrisch-orthodoxe christenen in Glane te bezoeken. Ze maakten er kennis met leeftijdgenoten, de meesten met een Turkse achtergrond, en met de orthodoxe geloofsopvattingen. Die interesse over de kerkmuur heen is typerend voor de nieuwe generatie van christenen. Ze hoeven oecumene niet te leren, het zit ze in de levensinstelling.

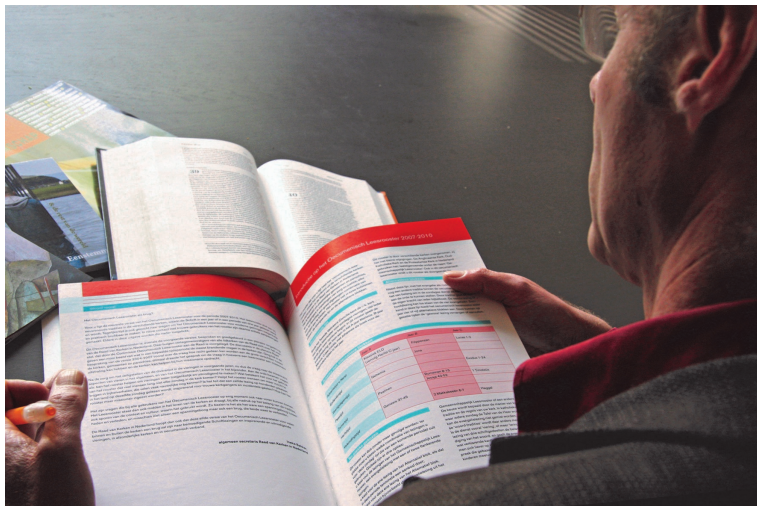

foto's van boven naar onderen: Suzanna Vergouwe, Sharisa Wirht, Marrit Bassa

Oecumenisch Leesrooster in de steigers

Zeven mensen maken plannen die invloed zullen hebben op duizenden kerkdiensten in de periode 2010-2013. Ze werken aan een nieuw Oecumenisch Leesrooster.

Het leesrooster (jaargang 34-36) gaat de hele bijbel door. De opstellers houden rekening met de bestaande leesroosters die in de verschillende lidkerken van de Raad gebruikt worden. De rode draad is de indeling van de leesroosters binnen bijvoorbeeld de Protestantse Kerk in Nederland en de Rooms-Katholieke Kerk. In het A-, B- en C-jaar komen Matteüs,

Roel Bosch bekijkt het leesrooster

Marcus en Lucas aan bod. Daarnaast echter duiken er per jaar vier à vijf blokken op, waar aan een heel ander bijbelboek ruimschoots aandacht wordt besteed. Zo lezen we Micha een keer in de Advent; in drie verschillende periodes komt de Eerste brief aan de Korintiërs aan de orde; David en de Zoon van David ontmoeten elkaar gedurende een Veertigdagentijd.

Bij de start van het rooster, ruim dertig jaar geleden, werd als ideaal bedacht de gehele bijbel op zondag in de kerk te gaan lezen. Inmiddels is duidelijk dat dat voor de meeste plaatselijke gemeenten en parochies te hoog gegrepen is. Niet alle gedeelten in de bijbel laten zich zo gemakkelijk lezen in de kerk. Het rooster van nu houdt ook rekening met een verminderde kennis van de bijbel: sommige lezingen moeten toch minstens eens per zes of negen jaar terugkomen. Meer dan in het verleden is ook duidelijk dat de brieven in het Nieuwe Testament in geen jaar mogen ontbreken.

Het werk van de commissie zal door de Raad van Kerken gewogen worden. Na eventuele aanpassingen zal het leesrooster dan in januari 2010 digitaal en in april in druk beschikbaar zijn, zodat het plannen voor het volgende seizoen op tijd kan beginnen.

Leden van de commissie zijn: Roel Bosch, voorzitter; Pieter Endedijk, kerkmuziek, De Eerste Dag; Marian Geurtsen, liturgist DPC bisdom Rotterdam, rooms-katholiek; Erik Idema, NZV, Kind op Zondag; Klaas Touwen, Tijdschrift voor verkondiging, protestants; Rudolf Scheltinga, roosterdeskundige, oud-katholiek; Anneke van Wijngaarden, Bonnefooi, protestants.

Europese kerken voor cruciale veranderingen

Er gaat een stevige delegatie van ongeveer vijftien mensen vanuit Nederland naar de Assemblee van de Europese Kerkenconferentie (CEC) die van 15 tot 21 juli in Lyon (Frankrijk) wordt gehouden.

De CEC bevindt zich op een scharnierpunt in de geschiedenis, aldus de Anglicaanse priester Colin Williams, secretaris-generaal van de CEC desgevraagd. Williams noemt twee thema's die er uitspringen. De CEC moet strategischer worden. Tot nu toe neemt men te veel een boodschappentas van thema's mee. En de CEC moet eenduidiger worden georganiseerd. De CEC functioneert vanuit vier deelverbanden. Dat brengt een zekere verkoking met zich mee. Onderdelen als 'Church and Society' en 'Church in Dialogue' moeten meer in elkaar schuiven. Mogelijk dat het ook op één plaats moet; dus niet in Genève en in Brussel.

De CEC viert in Lyon het 50-jarig bestaan. Het oecumenische landschap in 2009 is radicaal anders dan in 1959. Nieuwe vragen zijn opgekomen. Bijvoorbeeld hoe men als oecumenisch ingestelde kerken omgaat met pentecostals en met vrije kerken; deze kerken groeien. Een andere vraag betreft de relatie met de migrantenkerken, de verhouding tot de Rooms-Katholieke Kerk en de verhouding tot oecumenische bewegingen buiten de oecumenische organisatie, zoals de Iona- en de Focolare-beweging.

De CEC moet verder positie kiezen naar andere oecumenische organisaties, zoals de

Colin Williams

Wereldraad, de Lutherse Wereldfederatie en de World Alliance of Reformed Churches (WARC). Thema's als secularisatie vragen de aandacht. Ondertussen merk je dat er verschillende benaderingen zijn van bijvoorbeeld West en Oost; en ook wel verschillen van bijvoorbeeld orthodoxe kerk en protestantse kerk.

De Nederlandse delegatie heeft afgesproken in het bijzonder te letten op de toekomstige organisatie, op de bemensing van diverse geledingen en op de thematiek van de migrantenkerken. Het is de bedoeling om de achterban te informeren tijdens en na de Assemblee via onder meer de website van de Raad van Kerken.

Vanuit Nederland nemen deel aan de Assemblee, voor zover bekend: Ineke Bakker (OIKOS), June Beckx (Migrantenkerken SKIN/Protestantse Kerk in Nederland (PKN), Esther Bijlsma (Doopsgezinde Sociëteit), Jan-Gerd Heetderks (PKN), Klaas van der Kamp (Raad van Kerken), Huub Lems (PKN), Goos Minderman (Remonstrantse Broederschap), Evert Overeem (PKN), Arjan Plaisier (PKN), Bas Plaisier (PKN), Dick Schoon (Oud-Katholieke Kerk), Kees Tinga (PKN), Katja Tolstaja, Geesje Werkman (PKN), Sharisa Wirht (Evangelische Broedergemeente), Rinze Martin Witteveen (Bond van Nederlandse Predikanten), Astrid Zomervrucht (Oud-Katholieke Kerk), Heleen Zorgdrager (PKN).

Vertel ons je verhaal van vrede!

De Raad van Kerken start met de Vredesweek een nieuw project samen met IKV Pax Christi en Kerk en Vrede. Het project heeft de titel gekregen 'Vertel ons je verhaal van vrede'.

Het Ecumenical Decade to Overcome Violence van de Wereldraad van Kerken loopt komend jaar af. Een decennium waaraan ook de Raad van Kerken, de lidkerken en de vredesorganisaties IKV Pax Christi en Kerk en Vrede invulling hebben gegeven via het project 'Geweld niet gewild – kerken voor veiligheid en vrede'. Er zijn enkele bijeenkomsten georganiseerd in het kader van dit project, er verscheen een handreiking en het boek 'In eigen boezem' kwam uit.

De Wereldraad van Kerken heeft onlangs een eerste versie uitgebracht van een document over 'Rechtvaardige Vrede' (Just Peace) om in 2011 het einde van het Oecumenisch Decennium te markeren: 'Ere zij God en vrede op aarde.' In dit document, waarvan een Nederlandstalige bewerking verschijnt, ontrolt de Wereldraad een breed, inclusief vredesbegrip waarin niet alleen de afwezigheid van geweld, maar ook het samenleven met anderen en een verantwoord omgaan met de aarde centraal staat. Deze bredere benadering leidt automatisch tot een bredere vraagstelling van oorlog en vrede. Niet enkel de vraag wanneer de inzet van gewelddadige middelen volgens de kerken geoorloofd kan zijn, maar juist ook vragen naar de inzet van middelen die kerken en christenen beschikbaar hebben om zich voor een rechtvaardige vrede in te spannen. Zoals daar zijn: ontmoeting met andere culturen; inzet voor sociale gerechtigheid in binnen- en buitenland; en natuurlijk de inzet voor duurzaamheid. Vrede met elkaar en met de aarde.

Vanaf de komende Vredesweek (met het thema 'Naar een nieuw klimaat van vrede') willen de Raad van Kerken, IKV Pax Christi en Kerk en Vrede graag met mensen in gesprek over de verschillende ervaringen van kerken om aan dit brede begrip van vrede te werken. De projectgroep hoopt op basis van die inbreng vanuit Nederland een aantal aansprekende voorbeelden in te brengen over rechtvaardige vrede in het slotdocument van de Wereldraad van Kerken. Maar daarvoor is uw bijdrage nodig: Vertel ons je verhaal van vrede!

Christenen partij in crisis

Christenen dragen bij aan goddeloze en onhoudbare levensstijlen die geleid hebben tot de economische en ecologische crises. Deze hebben op dit moment een vernietigende impact op de armen en kwetsbaren op de aarde.

Dat schrijven de kerken uit het Verenigd Koninkrijk in een publiek gemaakt statement. De kerken (verenigd in Churches Together) hebben bij de opstelling van hun verklaring gebruik gemaakt van onder meer materiaal van prof. dr. Bob Goudzwaard, de Nederlandse econoom. Zij spreken de belijdenis uit, dat men tekortschiet in de roeping zout en licht te zijn in de samenleving door een voorbeeldige levensstijl van eenvoud en duurzaamheid.

Goudzwaard heeft in het verleden al herhaaldelijk gewezen op de noodzaak alternatieve sporen in de economie te trekken. Zijn werk wordt steeds weer geraadpleegd bij de huidige crisis. 'Er ligt hier een grote en grootse taak voor ons. Het is van belang dat ook de kerken en hun koepels er zich duidelijk over uitspreken en partijen op hun verantwoordelijkheid wijzen', zei hij onlangs nog tijdens een inleiding voor de raad van kerken in Driebergen.

Papiergeld

Hij vertelde in Driebergen iets over de achtergronden van de crisis. Bij de invoering van het papiergeld, later vervangen door het virtuele geld, was het vertrouwen noodzakelijk en ook vanzelfsprekend. Dat vertrouwen is opeens verdwenen, aldus Goudzwaard. De directe oorzaak is de taakverbreding van de banken. Die zijn naast hun eigenlijke taak van opnemen en uitgeven van leengeld steeds meer commerciële 'producten' gaan verkopen. Zij zijn dus ondernemers geworden. Vaak ging dat gepaard met grote risico's en als het dan misgaat, gaat ook het spaargeld verloren.

Dat is op grote schaal gebeurd, onder meer met hypotheek en andere afbetalingstransacties, met name in de VS maar ook elders in de wereld. Omdat de banken deze 'producten' aan elkaar hebben doorverkocht ontstond wereldwijd een sneeuwbal effect.

Aanjager

De aanjager van dit mechanisme zit in onszelf. De consument in ons koopt te gemakkelijk op afbetaling. De belegger in ons verdient graag 'slapend' geld, en liefst zo snel zoveel mogelijk. Daar is het element van de overmoed bijgekomen.

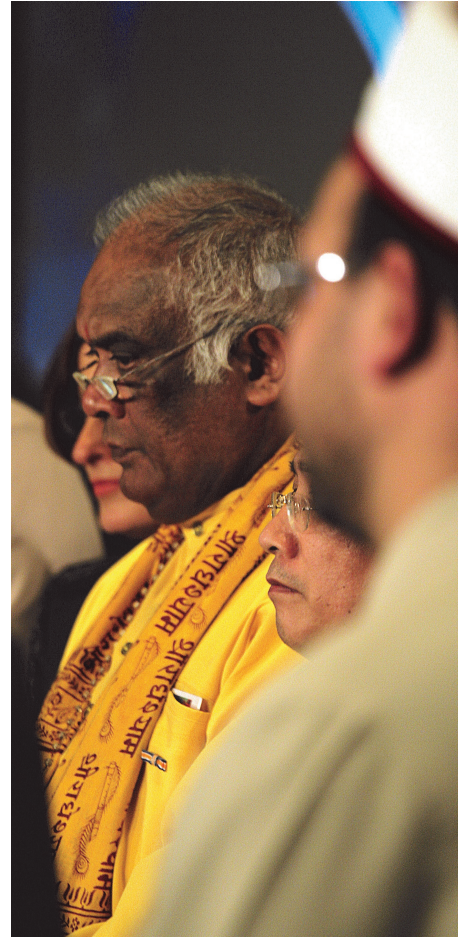
Er is sprake van een crisis. Men lijkt de crisis - net als in de jaren dertig - vooral te boven te willen komen door herstel van de koopkracht. Daarnaast gaan er echter steeds meer stemmen op om het economisch herstel te combineren met investeren in duurzaamheid en armoedebestrijding. Bij dat laatste is de kwietschelding van de schulden van de arme landen heel belangrijk, aldus Goudzwaard. Verder is het duidelijk dat de commerciële activiteiten van de banken moeten worden afgesplitst. Bank moeten weer gewoon banken worden.

Getuigen van Christus in onze tijd

Edinburgh 1910-2010: Volgend jaar is het een eeuw geleden dat in het Schotse Edinburgh de eerste conferentie voor wereldzending werd gehouden.

Van 3-6 juni 2010 is er een grote bijeenkomst in Schotland. Nederland blijft niet achter. Edinburgh 1910 was een belangrijk moment, als bakermat zowel van de wereldzending als van de moderne oecumene. De oecumenische beweging is in feite geboren uit het verlangen naar meer *unity in mission*. De deelnemers werden gedreven door hetzelfde verlangen: zij wilden binnen één generatie 'het Evangelie brengen aan de hele niet-christelijke wereld'. Interessant is dat zowel 'oecumenici' als 'evangelischen' het jubileum vieren.

De verhoudingen binnen het christendom zijn in een eeuw enorm veranderd. Edinburgh 1910 was een initiatief van de Westers-christelijke wereld. Van de ruim 1200 deelnemers kwamen er duizend uit Noord-Amerika en het Verenigd Koninkrijk. Er waren niet meer dan 18 vertegenwoordigers van uit het Zuiden. De rooms-katholieke en Oosters-orthodoxe tradities waren niet vertegenwoordigd. Kort na de Tweede Wereldoorlog (1948) mondt het zoeken van eenheid en samenwerking in zending uit in de vorming van de Wereldraad als zichtbare uitdrukking van de oecumenische beweging. In de tweede helft van de vorige eeuw is er sprake van verminderde aandacht voor zending als evangelisatie binnen de oecumenische beweging. De nadruk ligt dan op de sociaal-politieke agenda van de kerk. De 'evangelical' beweging laat van zich horen. In het tijdperk van de Koude Oorlog bereikt de polarisatie een hoogtepunt: verkondiging staat tegenover sociale actie, getuigenis tegenover dialoog, conservatieven tegenover liberalen. Tegen het einde van de 20ste eeuw komt er een proces van toenadering tussen beide kampen. De in betekenis winnende kerken van het Zuiden herkennen zich niet langer in verouderde Westerse tegenstellingen. Intussen heeft de gemeente van Jezus Christus een multicultureel gezicht gekregen.

Dialoog

Op uitnodiging van de WARC (World Alliance of Reformed Churches) en LWF (Lutherse Wereld Federatie) nemen de Raad van Kerken en de Nederlandse Zendingsraad deel aan het internationaal project Mission Today. In Kameroen, Argentinië en Nederland (Haarlem, Rotterdam en Utrecht) komen christenen uit diverse christelijke tradities samen, om een antwoord te formuleren op de vraag: hoe vindt vandaag aan de basis *witness to Christ* plaats en hoe komt het daarin tot samenwerking? De uitkomsten zullen uitmonden in een landelijke manifestatie in de Laurenskerk te Rotterdam op 20 maart 2010.

(Voor meer informatie: www.edinburgh2010.org.)

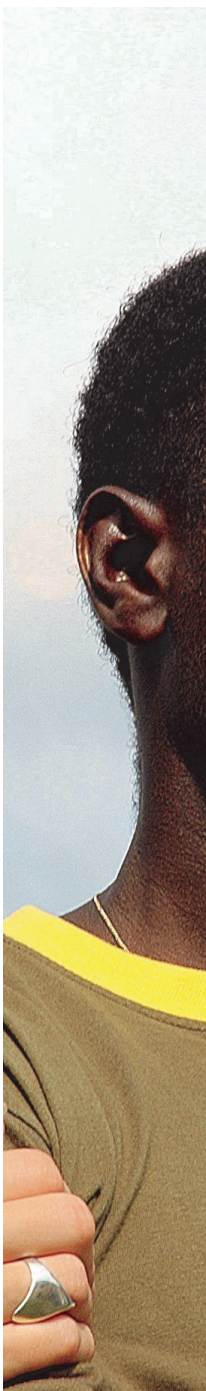
40 jaar tegen racisme

Het programma ter bestrijding van racisme van de Wereldraad bestaat 40 jaar. Nederland is gevraagd om in dat kader een bezinning op vragen rond racisme te organiseren.

De conferentie vindt plaats in Kaap Doorn van 14 - 17 juni a.s. Een conferentie om een jubileum te vieren? Nee, een conferentie om te bedenken welk antwoord de Wereldraad en de Raden van Kerken in de gehele wereld hebben op hedendaagse vormen van racisme.

Einde apartheid

De Notting Hill-consultatie tegen racisme werd in 1969 gehouden terwijl racistische structuren een realiteit waren. Mensen werden op grond van huidskleur of als culturele minderheid uitgesloten. De steeds luider wordende vraag van slachtoffers van dit racisme mondde uit in een programma bij de Wereldraad, het Programme to Combat Racism. Dit programma werd het zichtbaarst in de strijd tegen de apartheid in Zuid-Afrika. Ook in Nederland kwam een brede beweging op gang onder de vlag van de oecumene. In 1994 kwam er een eind aan de apartheid in Zuid-Afrika: een radicale sociale verandering. Alle reden om stil te staan bij het 40-jarig jubileum en hiervoor dank te zeggen en te vieren tijdens de viering die aan de conferentie vooraf gaat. Deze dienst op zondag 14 juni vindt plaats in de Maartenskerk in Doorn en is voor ieder toegankelijk, het begint om 16.00 uur. Dr. Sam Kobia houdt de overdenking.

Racisme en discriminatie

Met het afschaffen van de apartheid in Zuid-Afrika, is echter geen einde gekomen aan structuren die mensen uitsluiten, geen einde aan racisme en discriminatie. In Nederland kwamen in 2007 bij de antidiscriminatiewetbureaus 4.247 klachten binnen, waarvan de helft ging over discriminatie op grond van huidskleur, ras of afkomst.

Mensen die er anders uitzien dan 'de gemiddelde Europeaan' worden binnen Europa veel vaker staande gehouden en gecontroleerd op hun identiteit. Vanuit vele delen van de wereld is er verontwaardigd gereageerd op de Europese wetgeving rondom ongedocumenteerden, waarvan de vreemdelingendetentie een onderdeel is.

Overall in de wereld lijden groepen mensen onder het geweld van discriminatie en uitsluiting: Roma's in Europa, Dalits in India, Afro's in Latijns-Amerika, Aboriginals in Australië, en ook etnische Afrikanen die zich vestigen in Zuid-Afrika. Dit kan gepaard gaan met lijfelijk geweld en is al dan niet vastgelegd in structuren en wetgeving.

Raad brengt basiscursus

De Raad van Kerken in Nederland stelt provinciale raden in de gelegenheid een basiscursus te laten houden in de eigen regio. De provinciale raad regelt zaal en inschrijving. De landelijke Raad is bereid het programma te vullen.

Het aanbod van de cursus volgt op een eerdere bespreking tijdens de jaarlijkse ontmoeting van provinciale raden en de landelijke Raad. Steeds vaker krijgt de landelijke Raad te horen dat het ontbreekt aan een collectief geheugen wat betreft de oecumene. Daarnaast wijst de ervaring uit dat er verschillende raden zijn waar een regelmatige terugkoppeling naar parochiebestuur en kerkenraad ontbreekt. De cursus is bedoeld om deze basisonderdelen voor het voetlicht te brengen. Er wordt geen voorkennis verondersteld. Daarom is de cursus in principe ook geschikt als entree voor nieuwe bestuursleden van plaatselijke raden van kerken.

Er zijn minimaal ongeveer acht mensen nodig voor een cursus, een maximum is er niet, al is de interactie het aardigst als de groep niet groter wordt dan zo'n twintig personen. De training kan in één dagdeel worden gegeven (middag of avond) of in twee dagdelen.

Op het programma staan onder meer: informatie over enkele belangrijke oecumenische conferenties (Edinburgh, Amsterdam, Lima, Vaticanum II, Graz, Sibiu), enkele oecumenische documenten (BEM-rapport (Baptism, Eucharist and Ministry), Charta Oecumenica), actuele ontwikkelingen (contacten moslimorganisaties, samenwerking met evangelische gemeenten, Nederlandse ontwikkelingen), maatschappelijke items voor de kerken (klimaatoproep, het rapport van moslimgeleerden 'A Common Word', economisch andersom-denken), basisregels voor het functioneren als plaatselijke raad (taken en contacten) en de droom van de oecumene (kerk zijn in 2025).

Vanzelfsprekend kunnen de thema's worden bijgesteld in overleg met de provinciale raden en in overleg met deelnemers. Gezien de breedte van de onderwerpen heeft de cursus vooral een oriënterend karakter. Qua werkvorm domineert het aanreiken van informatie, maar er is ook gelegenheid om met elkaar in gesprek te gaan. De cursus kan vanaf heden worden vastgelegd. In verband met planning en publiciteit moeten de afspraken in de regel ongeveer drie maanden voor uitvoering worden gemaakt.

Oecumene ter plaatse

Een rode roos ...

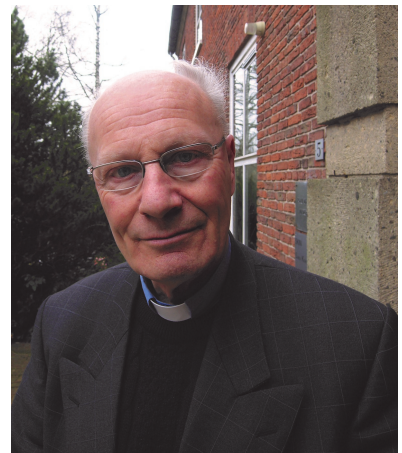
Op talloze plaatsen in Nederland treffen vertegenwoordigers van kerk en moskee elkaar. Op zaterdagmiddag 28 maart 2009 was dat ook het geval in de Ontmoetingskerk te Enkhuizen. Bekenden en onbekenden ontmoetten elkaar rond de koffie. Dat bleek precies de kern van deze middag te zijn: ontmoeting van bekend met onbekend. Het was de derde ontmoeting van Enkhuizer moslims en christenen, georganiseerd door de werkgroep 'Kerk in de stad' namens de Enkhuizer Raad van Kerken en de Islamitische Gemeenschap van Enkhuizen.

Er was een gevarieerd programma. De aanwezigen gingen naar huis met een door leden van de Islamitische Gemeenschap uitgedeelde rode roos.

Provinciaal Beraad Zuid-Holland

Spiritualiteit en oecumene zijn met elkaar verweven. Dat kwam naar voren tijdens een ontmoetingsdag op zaterdag 14 maart 2009 bij het Provinciaal Beraad Zuid-Holland in de Hofkerk in Rotterdam-Ommoord. De Oecumenische Nieuwsbrief van de Raad van Kerken Leidschendam-Voorburg schrijft er over. Afgevaardigden uit meer dan dertig plaatselijke raden van kerken en oecumenische contactgroepen ontmoetten elkaar daar.

Mgr. Jan van Burgsteden, hulpbisschop van Haarlem, referent voor oecumene in de Nederlandse bisschoppenconferentie, pleitte voor 'spirituele oecumene': beseffen dat je als gedoopte broeder en zuster in Christus bent geworden. Dit zou wat hem betreft moeten leiden tot officiële wederzijdse dooperkenningen van onder meer rooms-katholieken en orthodoxen, oud-katholieken en migrantenkerken. De secretaris van de landelijke Raad van Kerken, ds. Klaas van der Kamp, pleitte ervoor om eenheid te zoeken vanuit het besef dat God één is. Scheuringen maken is een droevig gevolg van het loslaten van die belijdenis. Hij is voor 'gastvrijheid als levenshouding', open en hartelijk tegenover anderen die bij je te gast zijn. De meeste aanwezigen (nu met grijze hoofden) waren enthousiast voor oecumene geworden in de jaren van paus Johannes XXIII, het pastoraal concilie, de protestantse kerkvereniging en bewegingen als het conciliair proces voor Gerechtigheid, Vrede en Heelheid van de Scheping. Wel bleek dat op het niveau van kerkenraden en beleidsmakers het verlangen om eenheid te zoeken behoorlijk was bekoeld. Voor gewone gelovigen is het daarom niet gemakkelijk om oecumene gezamenlijk te blijven volhouden.

Mgr. Van Burgsteden

Oecumene in zieken- en verpleeghuizen

Het jaarverslag 2008 van de Raad van Kerken in Amsterdam-Noord schenkt aandacht aan oecumenische activiteiten in ziekenhuizen.

Iedere zondag worden kerkdiensten in het BovenIJ-ziekenhuis gehouden, vaak met een oecumenisch karakter. De kerkdiensten worden bijgewoond door leden van diverse kerkgenootschappen. Scheidingsmuren tussen kerkgenootschappen blijken ook geen hindernis te vormen om in te gaan op de uitnodiging van de Heer om deel te nemen aan zijn Tafel. Het is aan iedere individuele gelovige om in zijn/haar situatie de keuze te maken wel of niet in te gaan op de uitnodiging om deel te nemen aan de communie.

In het verpleeghuis De Die is het organiseren van geestelijke activiteiten voor allerlei gezinden vanzelfsprekend, terwijl dit op andere plaatsen vaak heel moeizaam gaat. Om met protestanten en rooms-katholieken gezamenlijk ons geloof te kunnen en mogen vieren en belezen is simpelweg geen issue. Wel wordt in het verpleeghuis geen oecumenisch avondmaal of eucharistie gevierd. Dit om sommige bewoners, als zij het zich konden realiseren, niet in verlegenheid te brengen.

Mensenrechten centraal

De mensenrechten stonden centraal op een ontmoeting waar vertegenwoordigers van diverse religies aanwezig waren. Dat meldt de Haagse Gemeenschap van Kerken naar aanleiding van een bijeenkomst in het Vredespaleis op 10 december 2008. De bijeenkomst vond plaats ter gelegenheid van 60 jaar Universele verklaring van de Rechten van de mens (aanvaard in Parijs op 10 december 1948). Aanwezig waren vertegenwoordigers van de Dalai Lama, boeddhisme, shintoïsme, islam, jodendom (Abraham Soetendorp), Wereldraad van Kerken (secretaris-generaal

Dr. Sam Kobia

dr. Sam Kobia) en Rooms-Katholieke Kerk (bisschop Gerard de Korte). Ook de koningin was aanwezig. De aanwezige religieuze leiders gaven via korte verklaringen hun standpunt ten aanzien van 'Geloven in mensenrechten'. Minister Verhagen van Buitenlandse Zaken hield een verhaal over het mensenrechtenbeleid van de Nederlandse regering. De Haagse Raad voor Levensbeschouwing en Religie (HRLR) had in de toeloop naar de conferentie Haagse vertegenwoordigers van de verschillende religies gestimuleerd om bijeenkomsten te beleggen over de relatie van een bepaalde religie tot de mensenrechten.

Berichten Raad

PERSONALIA

Wijding Hildo Bos

Diaken Hildo Bos, vertegenwoordiger van de Vereniging van Orthodoxen 'H. Nikolaas van Myra' in de Raad van Kerken, is gewijd tot priester in de Russisch-Orthodoxe Kerk. Aartsbischof Simon van Brussel (patriarchaat Moskou) heeft de plechtigheid geleid in de Russisch-orthodoxe kerk van de H. Nikolaas (Tichelkerk). De nieuwe priester (1969) is geboren in Culemborg en lid van de Orthodoxe Kerk sinds 1991. Hij studeerde Russische taal- en letterkunde aan de Universiteit van Amsterdam en theologie aan het Orthodoxe Instituut St. Serge te Parijs. In 2004 werd hij tot diaken gewijd.

Wijding van diaken Hildo Bos

Blaise Pascalprijs

Prof. dr. Anton Houtepen is op 28 maart door de Oud-Katholieke Kerk geëerd met de Blaise Pascal-prijs voor zijn wetenschappelijke bijdrage en zijn inzet in het oecumenisch gesprek, met name de toenadering tussen de Rooms-Katholieke Kerk en de Oud-Katholieke Kerk.

Priesterjubileum oud-voorzitter Raad

Dr. Ruud Huysmans heeft zijn 50-jarig priesterjubileum gevierd. Huysmans is voorzitter van de Raad van Kerken Amsterdam en was in het verleden onder meer voorzitter van de landelijke Raad van Kerken. Hij is verder betrokken bij een groep die bekijkt of het mogelijk is voorstellen voor convenanten voor het oecumenisch werk te formuleren.

25 jaar priester

Pastoor Wietse van der Velde, lid van de beraadgroep Geloven en kerkelijke gemeenschap, heeft op 17 maart jl. zijn 25-jarig ambtsjubileum als priester van de Oud-Katholieke Kerk in Nederland gevierd.

‘Meer christen worden’

“Hoe meer wij beantwoorden aan de doop en groeien in christen-zijn, des te meer worden wij de ene kerk van Christus.”

Met deze oecumenische stelling slaat de Duitse theoloog Theodor Schneider de spijker op de kop. De betekenis van de doop voor de eenheid van kerken ligt in de opdracht ‘meer christen’ te worden en zo de bestaande eenheidsband tussen christenen opnieuw te ontdekken.

De kerken in Nederland beginnen een onderzoek naar de verbreding en verdieping van de wederzijdse erkenning van de doop tussen de kerken. De landelijke Raad van Kerken heeft dit unaniem besloten op voorstel van mgr. Jan van Burgsteden, vertegenwoordiger van de Rooms-Katholieke Kerk in de Raad van Kerken. Volgens de hulpbisschop van Haarlem ligt in de doop nog een ‘ongebruikt tegoed’ verborgen voor de christelijke eenheid.

Nederland liep voorop in Europa met de eerste doopovereenkomst in 1968 naar aanleiding van de herdoop van prinses Irene. Uitgangspunt was destijds de doop met water onder het uitspreken van de naam van de drie-enige God. Op dit moment erkennen de Rooms-Katholieke Kerk, de Protestantse Kerk in Nederland en de Remonstrantse Broederschap elkaars doop. Sindsdien is het stil gebleven in ons land. Naar het Duitse voorbeeld van de overeenkomst van ‘Magdeburg’ (2007) waarin elf kerken elkaars doop erkennen, wil de Nederlandse Raad ook hier proberen de dooperkenning te verbreden naar alle lidkerken van

de Raad. Maar tegelijk hoopt hij ook andere gemeenschappen, zoals de evangelicale en pentacostale kerken en diverse gereformeerde gezindten, bij het onderzoek te betrekken. Het gesprek over de dooperkenning is overigens geen gesprek over de ander, maar primair over en met onszelf, aldus mgr. Van Burgsteden. De nieuwe gespreksronde biedt een uitgelezen kans om de beleving van onze eigen doop te vernieuwen en uit te zuiveren. “Het proces van bekering inbrengen in de dialoog lijkt me een zegen voor de ver-

hoopte eenheid tussen de kerk.” In dat kader is de Raad zich er overigens van bewust dat ook de nodige verschillen aan het licht zullen treden, zoals de discussie over kinderdoop of volwassenendoop, en waterdoop en Geestesdoop. Maar wellicht dat de heropening van het doopdossier het oecumenisch gesprek ook op deze punten vlot kan trekken.

Agenda

17– 24 januari 2010: Week van Gebed

'Jij bent mijn getuige'; dat is het thema voor de Week van Gebed voor de Eenheid voor 2010. De week wordt gehouden van 17 tot en met 24 januari 2010. De tekst is te vinden in Lucas 24:48.

Net als in voorgaande jaren is er afstemming met de Evangelische Alliantie over het thema. De samenwerking is weer iets verder uitgebreid. Zo zullen de organisaties over en weer elkaars logo op het materiaal zetten om het gemakkelijker te maken voor kerken om posters te gebruiken waarop beide organisaties staan. Ook is afgesproken dat de organisaties samen optrekken bij de landelijke viering.

Uit onderzoek van de Raad blijkt dat het aantal bezoekers van vieringen in het achterliggende jaar met tien procent is gestegen. Vooral het tijdstip dat de dienst wordt gehouden is van belang. En verder blijkt dat kerken met activiteiten door de week ook kunnen rekenen op een groter bezoekerstal op de zondag. Het materiaal is dit jaar geschreven door de Schotse Raad van Kerken. Ze hebben het thema ontleend aan de gedachte dat er precies honderd jaar geleden een grote zendingsconferentie is gehouden in Edinburgh (zie ook pag. 7).

22 januari 2010: Oecumenelezing

De Oecumenelezing vindt in 2010 plaats op 22 januari 2010 in de Geertekerk te Utrecht. Traditioneel is de oecumenelezing gekoppeld aan de nieuwjaarsreceptie van de Raad van Kerken. De Raad koppelt de lezing tegenwoordig aan het bekendmaken van enkele plannen voor dat jaar. U kunt de datum vast noteren in uw agenda.

2 oktober 2009: Conciliaire activiteit rond Heino Falcke

Heino Falcke

Met een studiemiddag op vrijdag 2 oktober zet de Raad van Kerken de overhandiging kracht bij van de Oecumenevlam aan dr. Heino Falcke. De Oostduitse theoloog krijgt de prijs voor zijn betekenis in 'die Wende' en zijn initiatieven bij het conciliair proces. Hoofdspreker tijdens de studiemiddag is prof. dr. Stephen Brown. Hij is al 15 jaar verantwoordelijk voor Ecumenical News International (ENI), een onafhankelijke persbureau. Hij zal spreken over het conciliair proces, de actuele waarde en de invloed in de DDR; een thema waarover hij eerder een dissertatie schreef. Ook drs. Laurens Hogebrink zal daarop aansluiten met een referaat. Prof. dr. Bob Goudzwaard spreekt de laudatio uit voor dr. Falcke.

Vanzelfsprekend zal Heino Falcke reageren op een en ander. Het begint om 13.30 uur, in de Boothzaal (universiteitsbibliotheek), De Uithof, Utrecht.

Samenlevingsvragen

Voorbede voor Europa

Zo vertrouwd als veel kerken zijn met de voorbede voor de nationale overheid, zo vanzelfsprekend zou ook de voorbede voor de Europese overheid moeten zijn. Juist nu een substantieel deel van de besluiten waar we mee te maken krijgen in Brussel en in Straatsburg wordt genomen. Het gebed voor de Euro-commissarissen en het Europe Parlement zou een plek in de liturgie moeten hebben. Het moderamen van de Raad van Kerken heeft diverse voorbeden laten formuleren en deze op de website geplaatst. De lidkerken is gewezen op het initiatief met de vraag de informatie door te geven. In de lijn van het constructieve Europe beleid heeft het moderamen verder besloten periodiek als kerken het gesprek aan te gaan met de Nederlandstalige Europarlementariërs.

Foto rechts: Beeld bij een Brusselse Kerk

Sluitstuk herstructurering

De beraadgroep Samenlevingsvragen gaat na de zomermaanden officieel van start. Daarmee wordt de herstructurering voltooid die ongeveer drie jaar geleden is ingezet. De beraadgroep Samenlevingsvragen bundelt de thema's op het gebied van onder meer gerechtigheid, vrede en klimaat.

De Raad besloot bij het nieuwe beleidsplan in 2007 het aantal beraadgroepen terug te brengen naar drie: Geloven en kerkelijke gemeenschap, Samenlevingsvragen en Interreligieuze ontmoeting. Het overige werk is ondergebracht bij de projectgroepen die in beginsel een tijdelijk karakter hebben.

Kerken onderzoeken verdere samenwerking

Het Beraad van Kerken, waar naast de Raad van Kerken onder meer migrantenkerken, pinksterkerken en calvinistische kerken in participeren, heeft de eigen agendacommissie gevraagd om te onderzoeken of er meer vormen van samenwerking mogelijk zijn tussen de deelnemers aan het Beraad. Leden van het Beraad hebben als mogelijkheid onder meer aangedragen: het gezamenlijk meedoen met een missionair project, het toepassen van de werkvormen van het Beraad voor de gesprekken die plaatselijk worden gevoerd tussen kerken en het regelmatig bijeenkomen op locaties waar diaconale projecten lopen van één van de deelnemers.

WEINIG BALLEEN IN DE SOEP

Onverminderd hoog staan de peilingen voor de PVV, maar die zullen geen weg weten als het gaat om de Europese verkiezingen 4 juni aanstaande. Dat is eigenlijk een schandaal. De complexe, versleutelde (onlust)gevoelens van veel mensen kunnen zich niet kanaliseren. Het veelgenoemde democratisch deficit van Europa, maar ook van de Nederlandse politiek wordt nog sterker een feit. Wat te doen? De politieke debatten van Europese lijsttrekkers kennen een ongekeende lauwheid omdat het voor de meeste politici buitengewoon lastig is om zich met Europese onderwerpen in Nederland goed te profileren. Het is maar een enkeling die dat lukt. Logisch. Als politicus ben je in het Europees parlement met zo velen en er moeten zoveel compromissen gesloten worden dat er weinig ballen in de soep overblijven. Ik vind dat helemaal niet erg. Het is precies het diepste doel van democratie, dat na lange processen van geven en nemen het tot consensus of compromissen komt. Hoedt u voor politici die voortdurend in de media zijn, die maken van het performen hun werk en het volk wordt opgezadeld met schijnoplossingen.

Europa bestaat in Brussel en Straatsburg uit lobbygroepen. Daar is niets mis mee. Integendeel. In Brussel was ik verschillende malen om die reden en ik ervoer het wonder van de invloed die je kunt uitoefenen als je er werkelijk voor gaat zitten. Of veel beter nog, lopen! De beste manier om politici, maar vooral hun assistenten te ontmoeten is rondlopen en mensen aanspreken die er toe doen. Afspraken maken met hen is heel lastig, want de politici die wat in de melk te brokkelen hebben, hebben het onverantwoord druk, huizen in kleine kantoortjes, waar ook nog hun assistenten moeten werken. Maar het is gemakkelijker dan je denkt, op een geven moment kom je ze in de gang tegen. De zoemende bijenkorf van de Europese beïnvloedingsindustrie maakte iedere keer weer een enorme indruk op me. En voor kerken? We hebben de Conferentie van Europese Kerken (CEC) als lobbyinstrument, die doet het met haar beperkte menskracht heel goed. Geen invloed hebben we op wat de Europese Rooms-Katholieke Bisschoppenconferentie doet. Dat blijft een onwrikbaar gegeven. Je kunt ze ook niet wegstemmen, laat staan kiezen. Dat is nog eens een democratisch gebrek....

Henk Baars

